PRED ZAČETKOM SPREMINJANJA USTAVE SFRJ

Čaka nas dolg, vsebinsko bogat in naporen proces oblikovanja ustavnih sprememb

Na zasedanju zborov bežigrajske občinske skupščine so delegati prisluhnili informaciji o predlogu predsedstva SFRJ, da se začne postopek za spremembo ustave SFR Jugoslavije, ki jo je podal predsednik bežigrajske občinske skupščine dr. Andrej Kumar. Podporo odločitvi za pričetek postopka ustavnih sprememb so delegati bežigrajskih skupščinskih zborov izpričali že v času priprav programa dela skupščine za letošnje leto. Tokratna informacija pa je predstavljala izhodišče za odločanje delegatov Bežigrada, ki bodo v zborih republiške skupščine 18. marca glasovali o republiškem soglasju za pričetek postopka spreminjanja ustave SFRJ.

Kot je dejal dr. Andrej Kumar, je pred nami dolg in vsebinsko bogat ter naporen proces oblikovanja vsebine ustavnih sprememb, ki bo moral zagotoviti najširšo demokratično javno razpravo, v kateri bo omogočeno argumentirano soočanje mnenj in predlogov o ustavnih spremembah in iskanje najboljših rešitev v skladu s političnim sistemom socialističnega samoupravljanja in federativno ureditvijo SFRJ, kot sta določena z veljavno ustavo. Prihodnja razprava o ustavnih spremembah bo zato nedvomno temeljila na naslednjih načelih. Precizno bo treba določiti, katere nove vsebine je potrebno vnesti v ustavo za učinkovitejše delovanje celotnega družbenoekonomskega sistema. Postopek spreminjanja ustave bo moral nujno temeljiti na odgovornosti sleherne federalne enote, ne le do lastnega naroda in narodnosti, temveč tudi do vseh drugih federalnih enot in do vseh delovnih ljudi in občanov v Jugoslaviji. Ob predpostavki, da največji del delovnih ljudi in občanov SFRJ soglaša, da se temeljna načela naše družbenoekonomske ureditve, kot so zapisana v ustavi iz leta 1974, ne smejo spremeniti, bo moral sedanji proces ustavnih sprememb zagotoviti večjo stopnjo skladnosti med načelnimi opredelitvami in njihovim delovnim vsakodnevnim uresničevanjem. V prihodnjih razpravah bo treba uskladiti pogosto različne poglede glede možnih poti za praktično uveljavljanje temeljnih načel našega političnega in samoupravnega sistema, upoštevaje tudi naš dosedanji razvoj ustavne ureditve in z zagotavljanjem kontinuitete Avnojskih načel. Kljub vsebinsko odprti, pošteni in predvsem argumentirani razpravi v smislu iskanja novih optimalnih rešitev pa, kot je dejal dr. Andrej Kumar, ne bo dopustno ponovno razpravljati o nekaterih vprašanjih oziroma vsebinah, ki so se v praksi preteklih razdobij že pokazale kot neuspešne oziroma so bile že v preteklih razpravah argumentirano zavrnjene kot nesprejemljive in nasprotno temeljnim vrednotam, ki jih ceni velika večina delovnih ljudi in občanov SFRJ.

DELEGATSKI ZAKAJ – ZATO

Stari odloki ne veljajo več, novih ni

Na februarskem zasedanju zbora krajevnih skupnosti je, kot smo že poročali, delegat *krajevne skupnosti Triglav* opozoril na nenadzorovano gibanje psov in mačk po parkih in otroških igriščih. Delegat je takrat menil, da je predvsem sprehajanje mačk lahko zelo nevarno zaradi morebitnega prenašanja slinavke. Predlagal je, naj se javnost opozori na mestni odlok o obveznem oziroma pravilnem vodenju psov in o prepovedi spuščanja mačk posebej v času parjenja. Na vseh otroških igriščih pa naj se s posebnim napisom opozori lastnike živali, naj jih tja ne vodijo.

Mestna uprava za inšpekcijske službe je odgovorila, da je slinavka virusna bolezen parklarjev (svinj, goveda, koz in drugih), ki v Ljubljani, Sloveniji in Jugoslaviji ni bila registrirana že več let. Slinavke torej psi in mačke medsebojno in na ljudi ne morejo prenašati. Delegat, ki je na to opozoril, je verjetno mislil na steklino. Ta bolezen je bila nazadnje ugotovljena na lisici, ubiti 27. oktobra lani na območju občine Vič-Rudnik. Od 31. januarja pa do danes ni s steklino ogrožena ne okužena nobena ljubljanska občina.

Mestni odlok o obveznem oziroma pravilnem vodenju psov in o prepovedi spuščanja mačk posebej v času parjenja ne obstaja. Obstajali so odloki ljubljanskih občin o reji, registraciji in označevanju sporov ter reji ostalih domačih živali, ki so prenehali veljati 24. novembra 1985. Skupščine ljubljanskih občin bi morale sprejeti nove odloke, na kar je Mestna uprava za inšpekcijske službe opozarjala.

Doslej ljubljanske občine teh odlokov niso sprejele, zato Mestna uprava za inšpekcijske službe nima zakonite osnove za ukrepanje na tem področju.

Napise o prepovedi vodenja psov in drugih živali po otroških igriščih so dolžne postaviti komunalne organizacije združenega dela in krajevne skupnosti, kot to določa mestni odlok o zelenih površinah v naseljih na območju ljubljanskih občin.

Erik Skočir – nov član izvršnega sveta

Na skupnem zasedanju vseh treh zborov občinske skupščine, ki je bilo v začetku marca, so delegati s tajnim glasovanjem izvolili za novega člana izvršnega sveta ERIKA SKOČIRJA, diplomiranega inženirja elektrotehnike, in ga imenovali za vodjo občinske službe za informatiko.

Sprejeli so

Delegati so na zasedanjih občinske skupščine 3. marca še sprejeli predlog *zazidalnega načrta za ureditveno območje* BS 2/1 – Zupančičeva jama in del ureditvenega območja BR 2/1 – Navje, osnutek odloka o proračunu občine Bežigrad za letošnje leto, spremembe in dopolnitve odloka o davku na promet nepremičnin ter poročilo o prenehanju ukrepa družbenega varstva v DO Zavod za raziskavo materiala in konstrukcij tozd Inštitut za ceste.

DELEGATSKE POBUDE

Proti ukinitvi proge 21

Smail Dautović iz **Belinke** in **Anton Kolenc** iz **KS Nadgorica Ježa** sta vsak na svojem zboru ogorčeno protestirala proti morebitni ukinitvi avtobusne proge številka 21 Bavarski dvor–Beričevo. Smail Dautović je med drugim dejal, da so v februarskem ljubljanskem Dnevniku prebrali novico, da ljubljanski mestni potniški promet razmišlja o ukinitvi te proge, vsaj od industrijske cone na Črnučah naprej, češ da jim ta proga prinaša izgubo in da jo je pred leti izsilila bežigrajska komunalna skupnost.

Delavci Belinke in ostalih delovnih organizacij na tem področju pa tudi krajani si želijo, da ta proga ostane takšna, kot je. Lahko bi morebiti le nekoliko zmanjšali število voženj med osmo in trinajsto uro, kot je dejal delegat na zboru združenega dela. Anton Kolenc pa je opozoril na veliko število šolarjev, ki jim je šele avtobus omogočil varno pot v šolo in nazaj. (Stališča prizadetih krajevnih skupnosti objavljamo na 5. strani).

Janez Železnik iz **KS Bežigrad I** je spraševal, odkod zamisli in pobude, da bi v Tivoliju zgradili Kompasov hotel. Tivoli je namreč, kot je dejal delegat, z odlokom zaščiteno področje.

O IZVOZU NA SKUPŠČINI

Vrsta predlogov iz združenega dela

Osrednja pozornost delegatov na nedavnem zasedanju zbora združenega dela je bila osredotočena v zunanjetrgovinska gibanja občine z oceno dolgoročne izvozne usmerjenosti. Uvodoma je še pred zasedanji delegatom o tej problematiki spregovorila podpredsednica izvršnega sveta Marina Marinc Pilej. Kot smo že pisali, je bil v letu 1986 celotni izvoz blaga bežigrajskega gospodarstva za 12,2 odstotkov manjši kot v enakem obdobju leta 1985. Konvertibilni izvoz je bil manjši za 20 odstotkov, klirinški pa večji za 26,5 odstotkov. Celoteni uvoz blaga bežigrajskega gospodarstva je bil v primerjavi z letom prej za 2,1 odstotka večji. Pri tem se je konvertibilni uvoz povečal za 14,4 odstotkov, klirinški pa zmanjšal za 42,2 odstotkov.

Ocena dolgoročne izvozne usmerjenosti je pokazala, da je v delovnih organizacijah dolgoročna perspektiva v poslovni politiki sicer prisotna, a jo kolektivi ob neprestano spreminjajočih se pogojih v zunanjetrgovinski menjavi težko začrtajo, kaj šele uresničujejo. V razpravi so delegati iz združenega dela navedli kar precej razlogov, zakaj je temu tako.

GEOLOŠKO-RAZISKOVALNI PROJEKTI NAJ DOBIJO POLOŽAJ POSEBNIH INVESTICIJSKIH DEL V TUJINI

Bojan Špende, delegat iz **Geološkega zavoda,** je opozoril, *da so bili vsi projekti, ki jih* je njihova delovna organizacija izvedla v tujini, tehnično in tehnološko uspešno končani, ekonomska uspešnost poslov pa je često izostala. Analiza razlogov ekonomske neuspešnosti je pokazala, da je manjši del krivde subjektiven, večji pa je objektiven in je pogojen z zakonskimi in sistemskimi težavami. Na mednarodno tržišče prihajamo zaradi velike režije, prispevkov, davkov in carin doma preobremenjeni in premalo svobodni ter prilagodljivi na tuje razmere. Domače administriranje ter omejitve pri razpolaganju z deviznimi sredstvi v fazi izvajanja projekta nam namreč takšne svobode ne omogočajo. Često pa se pojavimo v tujini tudi neorganizirani, saj na tujih trgih jugoslovanske firme tekmujejo namesto da bi sodelovale, kar vsem zbija ceno. Namesto splošne deklaracije »izvoz za vsako ceno« na področju geološko-rudarskih raziskovalnih projektov, bi morali, kot je predlagal delegat, sistemsko urediti nastop domačih delovnih organizacij v tujini, zagotoviti boljšo povezavo poslovnih bank z delovnimi organizacijami in doseči večjo realno možnost kreditiranja geološko-rudarskih raziskovalnih projektov. Status te dejavnosti bi moral sistemsko urediti kot posebna investicijska dela v tujini. Na razumno mero bi veljalo zmanjšati administriranje pri sklepanju in kasnejšem izvajanju projektov, izboljšati bi morali povezavo med bankami, delovnimi organizacijami – izvajalkam in trgovino, povečati plačilo storitev s surovinami ali polsurovinami, ki so pri nas deficitarne, spremeniti sistem carinjenja za uvoženo opremo, s katero se izvajajo dela v tujini, najti boljše organizirane oblike predstavništev v tujini, aktivirati že sklenjene medržavne sporazume med, na primer, Jugoslavijo ter Indijo in Egiptom ter vrsto drugih ukrepov.

ODPRAVITI DOLGOTRAJNE POSTOPKE BANK IN ADMINISTRIRANJE

Vladimir Berglez, delegat iz **Elme,** je opozoril, da sicer celovito gradivo ne omenja Elme, ki se že dolgo uspešno vključuje v mednarodno delitev dela predvsem z že trideset let sklenjeno kooperantsko pogodbo z zahodnonemško Rowento. Tako so, prav nasprotno z ugotovitvami iz ocene, v letu 1986 povečali izvoz v primerjavi z letom prej za 17 odstotkov, od tega je bil konvertibilni izvoz kar za 90 odstotkov večji. Uvoz pa se je povečal za 28 odstotkov, kar je predstavljalo 75 odstotno pokritje uvoza z ivozom. Kljub temu je predstavljal delež izvoza v celotnem prihodku le okoli 6 odstotkov. Poleg subjektivnih slabosti, ki jih bodo morali v tej delovni organizaciji odpraviti za povečanje izvoznih rezultatov, je delegat opozoril tudi na nekatere objektivne. Voditi bi morali aktivnejšo tečajno politiko, izboljšati kakovost izvoženih proizvodov, odpraviti stalno spreminjanje zunanjetrgovinske zakonodaje ter odpraviti izredno dolge postopke tako bank, kjer stoji trenutno za okoli 50 tisoč dolarjev plačil iz preteklega leta za nujni material, ter ostalega administriranja.

IZVOZ Z IZGUBO

Niko Deželа, delegat iz **Slovenijalesa,** je v razpravi med drugim menil, da so organizacije, ki so bolj izvozno usmerjene, v bistveno težjem položaju od ostalih. Ob koncu lanskega obračunskega leta so se dogajali celo takšni nesmisli; večji ko je imela organizacija izvoz, večjo izgubo je pridelala. Po razloge za takšno stanje ni treba daleč. Že sam podatek, da so lani izrasle cene vhodnih surovin v lesni industriji za 90 odstotkov, tečaj ameriškega dolarja pa povprečno za 48 odstotkov, je dovolj zgovoren. Istočasno pa aktivni izvoznik, ki mu je uspelo uresničiti konvertibilni priliv, ni mogel nakazati deviz tujim partnerjem za uvožene surovine in opremo ali pa jih je s tri do šest mesečno zamudo. Ob nerealni tečajni politiki je lani uveljavljen devizni sistem popolnoma oddvojil ustvarjanje deviz od njihove porabe. Aktivni izvoznik, ki ima po zakonu sicer prednost pri devizah, je tako izenačen, v nekaterih primerih pa celo na slabšem, od pasivnega uvoznika. Vse to je pripeljalo tudi do takšnih izvoznih rezultatov, saj zakonodaja ne pospešuje izvoza, pač pa preusmerjanje s konvertibilnega trga na kliring in na domači trg. Tudi delovna organizacija Slovenijales – trgovina, ki je lani sicer uresničila izvoz na ravni iz preteklega leta, ni uresničila vseh načrtov.

V IZVOZU NUJNO SODELOVANJE GOSPODARSTVA IN ZNANOSTI

V **Energoinvestu** so, kot je povedal delegat **Peter Černe,** v razpravah o gradivih za sejo občinske in republiške skupščine, oblikovali konkretno pobudo, ki naj jo občinski delegati posredujejo v republiškem zboru. Predlagali so, naj bi izvoznik prejel izvozno stimulacijo ob deviznem prilivu, če je ta uresničen v šestdesetih dneh oziroma ob izvozu, če gre za kreditni posel ali posel z odloženim plačilom. Večina držav vodi politiko realnega tečaja svoje valute, pri nas pa je tečaj dinarja nerealen, zato se s stimulacijo ne rešuje samo posebnih pogojev pri izvozu, ampak šele stimulacija in tečaj *dinarja skupaj predstavljata* splošne pogoje za uravnavanje izvoza, so obrazložili v Energoinvestu.

Magistra **Nada Pertot,** delegatka z **Ekonomske fakultete Borisa Kidriča,** pa je vprašala, če ima bežigrajski izvršni svet pregled nad drugo vrsto izvoza – izvoza naše pameti. Predlagala je, naj bi pri sklepanju mednarodnih izvoznih pogodb v delovnih organizacijah pritegnili za nasvet tudi strokovnjake, profesorje z Ekonomske fakultete.

31. MARCA

Naslednje zasedanje skupščine

Na naslednjem zasedanju bežigrajske občinske skupščine, ki je sklicano za 31. marec, bodo delegati obravnavali poročilo o delu zborov občinske skupščine od aprila lani do letošnjega februarja, poročilo o delu izvršnega sveta skupščine občine v enakem obdobju in o delu upravnih organov. Sklepali bodo o predlogu odloka o občinskem proračunu za letošnje leto, obravnavali in sprejemali osnutek odloka o priznavalninah in družbeni skrbi udeležencem NOV in drugih vojn, predlog odločbe o uvedbi likvidacije DDU Univerzum ter izdali sklepe za soglasje k statutom Zavoda za usposabljanje služno in govorno prizadetih ter obeh njegovih tozdov. Delegati zbora krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora bodo poleg tega precej pozornosti namenili tudi obravnavi meril in kriterijev za oblikovanje in delitev sredstev občinskega proračuna za osnovno dejavnost bežigrajskih krajevnih skupnosti za letošnje leto ter poročilo o samoupravni in delovni organiziranosti delavcev, ki opravljajo dela in naloge za krajevne skupnosti v bežigrajski občini. Med gradivi za seje zborov mestne skupščine, ki jim bodo namenili posebno pozornost, bodo: razvojni program ljubljanskih kulturnih dejavnosti v tem srednjeročnem obdobju in do leta 2000 s poudarkom na reševanju prostorskih vprašanj, poročilo o stanju na področju reševanja problematike onesnaževanja okolja, program nalog in ukrepov varstva okolja v organizacijah združenega dela v letu 1987 ter stanje s smeri razvoja družbene dejavnosti s poudarkom na prestrukturiranju v ljubljanski industriji.

Piše:
VIDA PETROVČIČ